

in increasing the level of competitiveness of the country. Development of modern technologies and scientific potential of the world : Proceedings of the International Scientific-Practical Conference, London, July 29, 2019. London, 2019. P. 13–15.

17. Hnatenko I., Rubezhanska V., Parkhomenko O. Innovative employment in the field of entrepreneurship: key aspects of government regulations. Die Relevanz und die Neuheit der modernen wissenschaftlichen Studien : Proceedings of the International Scientific-Practical Conference, Wien, 23 August 2019. Wien, 2019. P. 23–24.

18. Гнатенко І. А., Рубежанська В. О. Розвиток інтелектуального потенціалу України у контексті державного регулювання інноваційною діяльністю підприємств. Цілі сталого розвитку: проблеми і можливості досягнення в Україні та світі : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених, м. Сєверодонецьк, 14 листопада 2019 р. Сєверодонецьк, 2019. С. 135–137.

УДК 005.334:005.32(96)

Гнатенко І. А., д.е.н., професор,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна
Крахмальова Н. А., к.е.н., доцент,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

СИНЕРГЕТИЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЮ РЕЗИЛЬЄНТНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПАРАДИГМІ СМАРТ- МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ГІПЕРДИНАМІЧНИХ БІЗНЕС-ЕКОСИСТЕМ

Синергетичне управління трансформаційною резильєнтністю організацій у сучасних умовах гіпердинамічних бізнес-екосистем визначається як багаторівнева система адаптивної коеволюції економічних агентів, інституцій та цифрових платформ, що функціонує в умовах підвищеної невизначеності, геополітичної турбулентності та структурних шоків.

У межах парадигми смарт-менеджменту організація трансформується у кібернетично-адаптивний контур, де ключовими детермінантами виступають:

- когнітивна гнучкість управлінських систем;
- алгоритмічна підтримка прийняття рішень;
- людсько-машинна синергія;

- мережеві ефекти глобальних екосистем інновацій [1].

Сучасні дослідження OECD підкреслюють, що в умовах криз і воєнних конфліктів саме інноваційні екосистеми та людський капітал визначають швидкість відновлення економіки та її довгострокову конкурентоспроможність [1].

Повномасштабна війна спричинила безпрецедентну кризу людського капіталу України. За даними Світового банку та OECD:

- понад 10 млн осіб були переміщені (внутрішньо та зовнішньо) [3];
- близько 4–5 млн осіб перебувають у статусі біженців у країнах OECD [5];
- приблизно 25–30% довоєнного людського капіталу зазнали втрати або міграційного відтоку [4];
- значна частка втрат припадає на економічно активне та висококваліфіковане населення [5].

Це формує феномен “структурного дефіциту інтелектуального капіталу”, що безпосередньо впливає на здатність економіки до інноваційного відновлення.

Водночас OECD підкреслює, що війна в Україні стала не лише фактором руйнації, а й каталізатором цифрової трансформації, мобільності знань і прискореного розвитку адаптивних інституцій [1].

У парадигмі Industry 5.0 ключовим стає принцип human-centric resilience, де технології підсилюють людські здібності, а не заміщують їх [2].

Організаційна резильєнтність формується через:

- самоорганізацію мережевих структур;
- швидке перепроєктування бізнес-моделей;
- інтеграцію AI та big data в управління;
- розвиток адаптивних інноваційних кластерів.

WEF (World Economic Forum) наголошує, що майбутня конкурентоспроможність економік визначається не ресурсами, а швидкістю переконфігурації людського капіталу та інноваційних систем [7].

У післявоєнний період ключовим стратегічним викликом є збереження національного людського капіталу та контрольована реінтеграція міграційних потоків.

Науково коректною є модель селективної міграційної політики, яка передбачає:

- пріоритетне повернення висококваліфікованих кадрів;
- стимулювання інтелектуальної міграції (brain circulation);

– обмеження неконтрольованого відтоку ключових компетенцій через економічні стимули всередині країни;

– інтеграцію діаспори у відновлення економіки [3-6].

Важливо підкреслити: у сучасній економіці йдеться не про “закритість”, а про управління якістю міграційних потоків як елемент національної економічної безпеки.

Сценарна модель розвитку резильєнтності України

1. Інноваційно-проривний сценарій

- масштабна реінтеграція людського капіталу;
- розвиток defense-tech та dual-use технологій;
- інтеграція в європейські інноваційні екосистеми;
- формування України як регіонального технологічного хабу.

2. Селективно-адаптивний сценарій

- часткове повернення мігрантів;
- стабілізація ринку праці;
- розвиток середньотехнологічних секторів;
- поступова інтеграція у глобальні ланцюги вартості.

3. Деградаційно-інерційний сценарій

- збереження міграційного відтоку;
- дефіцит інтелектуального капіталу;
- уповільнення інноваційного розвитку;
- посилення структурної залежності від зовнішніх ринків [8-13].

Синергетичне управління трансформаційною резильєнтністю в умовах смарт-менеджменту формує нову модель економічної еволюції, в якій ключовим ресурсом виступає людський капітал як носій інноваційної динаміки.

Україна, попри значні втрати, зберігає потенціал для переходу до інноваційно-проривного сценарію розвитку за умови реалізації селективної міграційної політики, інвестицій у людський капітал та інтеграції у глобальні інноваційні екосистеми.

Література

1. OECD. Science, Technology and Innovation Outlook 2023: Enabling Transitions in Times of Disruption. Paris : OECD Publishing, 2023.
2. European Commission. Industry 5.0: A Transformative Vision for Europe. Brussels, 2022.
3. World Bank. World Development Report 2023: Migrants, Refugees, and Societies. Washington, DC, 2023.

4. World Bank. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment 2024. Washington, DC, 2024.
5. OECD. International Migration Outlook 2024. Paris : OECD Publishing, 2024.
6. OECD. Strengthening the Human Capital of Forcibly Displaced Persons from Ukraine. Paris : OECD Publishing, 2024.
7. World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2023. Geneva, 2023.
8. UNDP. Human Development Report 2023/2024. New York, 2024.
9. IMF. World Economic Outlook 2024. Washington, DC, 2024.
10. European Investment Bank. Investment Report 2023/2024: Resilience and Renewal. Luxembourg, 2024.
11. Гнатенко І. А., Рубежанська В. О. Напрями удосконалення інфраструктури ринку праці у контексті кадрового забезпечення інноваційного підприємництва. Національна безпека у фокусі викликів глобалізаційних процесів в економіці : матеріали IV Міжнародної наукової Інтернет-конференції, м. Київ – Nowy Sącz, 27–28 червня 2019 р. Київ, 2019. С. 15–18.
12. Hnatenko I., Orlova-Kurilova O. The phenomenon of innovations in the period of catastrophes and bifurcations of the economic system. The Modern Trends in the Development of Business Social Responsibility : Proceedings of the III International Scientific Conference, Lisbon, June 28, 2019. Lisbon, 2019. С. 23–25.
13. Hnatenko I., Kuksa I., Orlova-Kurilova O., Rubezhanska V. Architectonics of the mechanism of state regulation of innovative employment. Наука, технології, інновації: світові тенденції та регіональний аспект : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 27–28 вересня 2019 р. Одеса, 2019. С. 99–101.